

2. Емельянов Б. В. Экскурсоведение: учеб. пособие. / Б.В. Емельянов – М. : Сов. спорт, 2000. – С. 61–73.
3. Калугина Т. П. Художественный музей как феномен культуры. / Т.П. Кулагина – К. : Наука., 2001. – С. 65–91.
4. Коломієць В. Міжнародні інформаційні системи : підручник. / В.Коломієць. — К, 2001. – 351с.
5. Лысикова О. В. Музеи мира: учеб. пособ. / О. В. Лысикова. – М. : Флинта; Наука, 2002. – С.81–102.
6. Ноль Л. Я. Компьютерные технологии в музее./ Л. Я. Ноль. – М., 1999. – С. 31–54.
7. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: навч. посіб. / П. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко. – Івано-Франківськ : Плай, 2005. – 459с.
8. Пашенцев Є.М. Паблік рілейшнз: від бізнесу до політики., 2-е вид. – М. : Финпресс, 2000. – 540 с.

Колодій К.

*студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник: *к.іст.н., доц., доцент кафедри документознавства,
інформаційної діяльності та українознавства ТНЕУ
Боднарчук Ю.Ю.*

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Прийнято вважати, що глобалізація бере свій початок в часи Першої Світової війни, і це далеко не позбавлено смислу, так як в дійсності одним з її результатів є територіальні зміни і до того ж появились перші міжнародні організації. Друга Світова війна підкреслила нові зароджуючі процеси. Воєнні дії велись на території 40 держав, війна принесла велетенські економічні втрати, страждання і жах на всій планеті. Ніколи до цього на планеті не було нічого подібного. Використана США ядерна зброя в Хіросімі і Нагасакі. Ядерна зброя показала людям, що вона здатна знищити континенти, і без зусиль може зупинити все життя на землі [1, с. 370].

Техногенні катастрофи такі як Чорнобиль і Фукусіма, також тепер не являються локальними проблемами. Люди, нарешті, зрозуміли, що планета, на якій вони живуть, не така велика, як їм колись здавалось. Розвиток науки і техніки, навчання дозволили їм побачити це. Зараз для того, щоб перетнути тисячі кілометрів не потрібно багато часу і економічних витрат. Існує швидкісний транспорт, глобальна мережа Інтернет, все можливі пристрої та програми. Раніше для того, щоб передати термінову інформацію люди заганяли коней. Тепер у

кожного із собою є мобільний телефон, а то і не один, з доступом в мережу і здатністю отримувати будь-які новини в режимі онлайн.

Світ став тіснішим, люди стали ближчими, вплив різних культур одна на одну пропорційно збільшився, в тому числі і через те, що в даний момент населення землі складає більше 7 мільярдів людей і воно має тенденцію до зростання. Варто відмітити, що найбільший приріст дають не самі розвинені країни, а країни з низьким рівнем життя, що провокує нелегальну міграцію і розповсюджує різноманітні проблеми, працювати з якими приходиться все більш уважно[2, с.15].

Відомий дослідник глобалізації А. Н. Чумаков вказує на те, що на неї звернули увагу тільки в 70-х роках 20 століття, коли і появився сам термін «глобалізація», і не помічати її стало вже просто не можливо. Тільки в 90-х роках з'явився підвищений інтерес до самого феномену. А. Чумаков бачить глобалізацію як багатівіковий логічний процес, і що проблеми які походять від нього цілком закономірні.

Питання з оформленням глобалістики, як науки почало вирішуватись під впливом об'єктивної реальності, так як нові явища, котрі виявились масштабними, потрібно було вивчати і досліджувати уже як проблеми, котрі стояли в центрі економічних соціальних і політичних відносин. Діяльність людей особливо впродовж XX століття призвела до погіршення екологічної ситуації не тільки в країнах з розвинутою промисловістю та їх сусідів, але і в дійсності зачіпала всю біосферу, котра також не витримує надмірний приріст населення. Звідси ж впливають питання вичерпності природних ресурсів і збереження життя на Землі, тоді як ведуться розробки нової зброї, а війни не збираються припинятись[3, с.389]

Сучасна практика та інноваційні підходи, котрі орієнтують суспільство на глобальну перебудову світу, беруть в основу своєї діяльності етнокультурний поліцентризм. Іншими словами в побудові моделей економічної взаємодії і політичних інститутів діють універсальні принципи ринкової економіки і демократії, але універсальність в питаннях регулювання культурних процесів вважається деструктивною і недопустимою. Навпаки проголошується необхідність збереження культурного різноманіття, а за нею базується принцип гуманної глобалізації, який не тільки був сформульований Генеральним директором ЮНЕСКО К. Мащурою в 2001 році, але і в цьому ж році створюється Всесвітня декларація багатоманіття. В 2003 році ЮНЕСКО приймає конвенцію «Про охорону нематеріального культурного спадку». В ній зафіксований комплекс заходів щодо охорони і підтримки впровадження культурних практик, визнання їх позитивними. Загальні засади Конвенції визнають хороші відносини до культурного різноманіття в існуючих умовах [41].

Таким чином, актуальність теми мультикультуралізму тісно пов'язана з процесами глобалізації світу, так як саме в цих умовах проблеми раніше приватного, національного характеру все більше оволодівають масштабністю і наднаціональним значенням, оскільки їхні форми впливу, а також вироблені за ними рішення, тягнуть за собою більші наслідки ніж представлялось. Як зробити так, щоб належність до тої чи іншої національної, соціально-культурної чи релігійної групи не обмежувала індивіда в правах, як захищати меншини не шантажуючи більшість, але при цьому забезпечити не тільки гарантовану конституцією свободу, але і виконання законодавства, протидію злочинності це

питання більш ніж актуальні сьогодні. Одним із способів забезпечити всім більш-менш комфортне співіснування і являється мультикультуралізм, на основі нього розробляються програми і методи подолання складностей пов'язаних з різними культурними особливостями [4, с. 41-43].

Беручи до уваги ідею мультикультуралізму необхідно відмітити його практичну недосконалість. Про неї свідчать події 11 вересня 2001 року, багато чисельні теракти, вбивство П. Фортейна (лідера крайньо правих) і Ван Гога (кінорежисера) в Голандії, антиарабські виступи в Австралії, заборона на будівництво мінаретів в Швейцарії, в Франції виселення циган, заборони на носіння хаджабів (мусульманських головних уборів і одяжі, яка приховує обличчя), в Фінляндії збільшення (в три рази) кількості підтримуючих націоналістичну партію на виборах 2011 року, вбивства літом 2011 року в Норвегії і весною 2012 в Франції, які шокували весь світ. Подібні явища активізували дебати з приводу того, як розвивати мультикультуралізм. В зв'язку із неефективними моментами мультикультуралізму представляється необхідним провести структурну трансформацію, виявити слабкі компоненти і внести нові корективи. Вважається, що саме концепція діалогу культур володіє необхідними характеристиками для побудови концептуальної моделі стратегії міжкультурної комунікації, яка представляється відповідною сучасним соціокультурним викликам, за допомогою якої можливе подолання кризових ситуацій в світі [5, с.56-60].

В даний момент в культурологічних дослідженнях немає чітко організованої концептуальної моделі стратегії міжкультурного регулювання, побудованої на основі трансформації мультикультуралізму при збагаченні його діалогом культур, котра б об'єднала ефективні компоненти обох стратегій.

Опираючись на критичні дослідження мультикультуралізму (Б. Баррі, С. Бенхабіб, М. Грубец, П. Клиетур, В. Малахов, Б. Парекх), можна виділити в першу чергу акцентування уваги на збереженні культурного різноманіття, котре залишає взаємодію культур на другому плані, це як наслідок одна із головних причин неефективності стратегії мультикультуралізму, котра призвела до сегрегації і замкнутості культур. Ми вважаємо, що даний момент багато в чому пов'язаний із молодістю явища мультикультуралізму, і що воно не дійшло до етапу акцентування уваги на взаємодії та інтеграції. Багатьма теоретиками мультикультуралізму (Т. Волковою, С. Дрожжиною, Л. Кругловою, Я. Лебедевою, Ч. Тэйлором) відмічалось, що дані характеристики не сприймалися однозначно в цій концепції. А також у зв'язку із тим, що збереження культурного різноманіття, досягнення його визнання, прийняття і урахування інтересів кожної культури в мультикультурному суспільстві - досягнення стратегії мультикультуралізму, було не легким процесом на який потребувався час. Виходячи із цього, необхідно саме розвивати закладені основи культурної стратегії мультикультуралізму, а саме, прийняття полі культурності [4, с.9].

Криза мультикультуралізму, як виявляється, пов'язана з неоднозначністю трактування і розуміння даного терміна, інтерпретація якого варіює аж до суперечливих одна одній позицій: від розуміння мультикультуралізму, як стратегії, направленої на збереження культурних відмінностей, до трактування його як форми расизму. Крім того, оскільки мультикультуралізм торкається різних областей діяльності і знаходиться в полі вивчення різних наук, то це затрудняє

створення точного визначення, теоретичної концепції, а також практичного втілення мультикультуралізму. Це потребує подальшого вироблення стратегії, котра не залишає простору для суперечливих інтерпретацій [7, с. 56-60].

Дальше, однією із причини «провалу» мультикультуралізму можна назвати заміщення проблематики однієї підсистеми культури іншою. В більшості випадків аргументація міжкультурних протистоянь ґрунтується на основі суперечливості традицій, моделей поведінки, в той же час значну роль відіграють економічні і політичні фактори – «культуризація соціального» і «етнізація політичного». Наприклад, певне протистояння між емігрантами і місцевим населенням викликане боротьбою за економічні ресурси; при політичній нестабільності спостерігається ріст націоналістичних тенденцій – як в період відновлення незалежності балтійських держав. В зв'язку із цим слід виділити в якості складової культурної стратегії необхідність диференціації цих відмінних підсистем культури в аналізі міжкультурних відносин, а також їх кооперації.

Виявлення слабких сторін мультикультуралізму сприяє пошуку і формуванню нових ресурсів, якими являються ідеї діалогу культур, котрі актуалізуються в якості культурної стратегії.

Це, в першу чергу, орієнтація на «взаємини»: взаємодію і взаємозбагачення на основі взаєморозуміння і взаємоповаги, при яких культури не зливаються, але при цьому відкриваються іншим культурам, з якими вони контактують [8, с. 25-28].

Звернемось до ідеї одного із провідних теоретиків діалогу культур, М. Бахтіна. На його думку, саме подолання односторонності культури і при цьому збереження її цілісності, взаєморозуміння між культурами, взаємодія, взаємне пізнання та збагачення – це основні характеристики, притаманні діалогу культур.

На практиці слідуючи цьому принципу відкривається можливість інтеграції без асиміляції. Наприклад, становище емігрантів в приймаючих їх країнах: необхідно збалансувати включення в «чужу» культуру і збереження своєї культурної специфіки. Приїжджаючи в іншу країну, особливо через економічні потреби емігрантам слід приймати деякі практики зустрічаючої культури, що представляється проявом поваги. Необхідна кооперація двох сторін, а також визначення дій приймаючої сторони, котрі забезпечують збереження традицій приїжджиків [9, с. 8-11].

Саме завдяки обміну існуючими культурними практиками сформувалась сучасна глобалізована культура, яка включає в себе різноманіття етнічних культур, збагачуючих одна одну. В сучасних державах використання даного принципу стратегії діалогу культур дозволило б поважаючи специфіку кожного регіону, забезпечити право на його розвиток, при цьому втілюючи ідею поваги до культурного різноманіття держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арутюнова Л.В. Мультикультуралізм как объект философского мышления // Вестник Московского государственного университета культуры и искусств. – 2009. – № 3. – С. 87-90.
2. Бенхабиб С. Притязания культуры. Равенство и разнообразие в глобальную эру / С. Бенхабиб. – М.: Логос, 2003. – 350 с.

3. Вовк Д. Апологети та критики мультикультуралізму в сучасній західній соціально-політичній теорії / Д. Вовк // Вісник СевНТУ : зб. наук. праць. Серія «Політологія». – Севастополь, 2012. – Вип. 136. – С. 56–60.
4. Вовк Д. Мультикультуралізм як проблема ідеологічного вибору в Україні: конфлікт логіки «модерну» з «постмодерністською риторикою» / Д. Вовк // Актуальні проблеми політики. – 2013. – Вип. 48. – С. 50–57.
5. Шепова Н. ООН и некоторые проблемы регионального миротворчества [Текст] / Н. Шепова // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. – № 6. – С. 3–5.
6. Федотов Ю. ООН – гарант международного мира и стабильности [Текст] / Ю. Федотов // Международная жизнь. – 2003. – № 11. – С. 36–38.
7. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций /С. Хантингтон ; пер. с англ. Т. Велемеевой, Ю. Новиковой. – М. : АСТ, 2007. – 571 с.
8. Скубашевська Т. Розвиток мовних стратегій та їх роль у зміцненні міжкультурного діалогу // Мультиверсум. Філософський альманах. Випуск 42. – Київ. — С. 108-110.
9. Тейлор Ч. Демократическое исключение (и «лекарство» от него?) // Мультикультурализм и трансформация постсоветского общества. М., 2002. – 278с.

Колос А.О.

*студентка II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ
Ревасевич І.С.

ЮРИДИЧНА ОСВІТА В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕПОХУ

Ми живемо в епоху інформаційних технологій, у часи, коли тотальна глобалізація і комп'ютеризація охоплює усі сектори суспільного життя. Процес глобальної інформатизації не оминув й освітню галузь. Адже на сьогодні у більшості країн світу спостерігається активне впровадження високих технологій в освітній простір з метою підвищення якості надання освітніх послуг і спрощення доступу до наукових та освітніх баз у будь-якій точці планети. Сьогодні освіта розуміється широко та окреслюється різними контекстами як: цінність (державна, суспільна, особистісна); система різноманітних навчальних закладів і освітніх установ; різнорівневий результат; соціокультурний феномен; соціальний інститут, що впливає на стан свідомості суспільства. Якщо розглядати освіту виключно як спосіб надбання і передачі знань, то її метою буде передача та придбання тих умінь і навичок, які потрібні безпосередньо на майбутньому робочому місці. Якщо ж розуміти освіту ширше, то можна стверджувати, що метою процесу освіти є максимально дієве включення людини в культуру, культивування таких людських цінностей, як істина, добро, відповідальність. Найбільше нам імпонує підхід, у